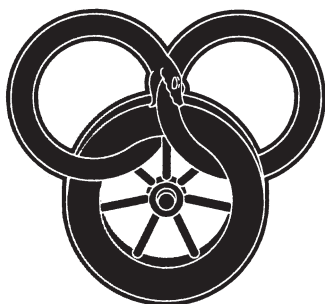

ROBERT DŽORDAN
BRENDON SANDERSON

Oluja na obzorju ^{deo}_{prvi}

Dvanaesta knjiga u serijalu Točak vremena

Preveo
Ivan Jovanović

■ Laguna ■

Naslov originala

Robert Jordan and Brandon Sanderson
THE GATHERING STORM

Copyright © 2009 by The Bandersnatch Group, Inc.

Translation Copyright © 2012 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Mariji Sajmons i Alanu Romančiku,
bez kojih ove knjige ne bi bilo.*

SADRŽAJ

MAPA	11
Prolog: Šta oluja znači	13
1 Suze iz čelika	43
2 Priroda bola	57
3 Putevi časti	73
4 Suton	84
5 Pripovest o krvi	89
6 Kad se gvožđe istopi	103
7 Namere za Arad Doman	111
8 Čiste košulje	125
9 Izlazak iz Maldena	143
10 Poslednji ostaci duvana	155
11 Adrinova smrt	166
12 Neočekivani susreti	176
13 Ponuda i polazak	196
14 Kutija se otvara	210
15 Mesto za početak	217
16 U Beloj kuli	231
17 Pitanja vlasti	255
18 Poruka u žurbi	264
19 Potezi	272
20 Na skršenom drumu	288
21 Žar i pepeo	301
22 Poslednje što se može učiniti	313
23 Mreškanje u vazduhu	330
24 Nova predanost	335
25 U tami	350

PREDGOVOR

Novembra 2007. primio sam telefonski poziv koji mi je promenio život. Harijet Makdugal, žena i urednica pokojnog Roberta Džordana, pozvala me je da me pita da li bih bio voljan da završim poslednju knjigu *Točka vremena*.

Za one koji ne znaju da je gospodin Džordan preminuo, žao mi je što ja to moram da im saopštim. Sećam se kako sam se ja osećao kada sam – besposleno prelistavajući stranice na internetu 16. septembra 2007. godine – to otkrio. Bio sam zgranut, zatečen i obeshrabren. Taj predivni čovek, koji je za mene bio pravi heroj kada je reč o mojoj karijeri pisca, preminuo je. Svet se iznenada promenio.

Zenicu sveta prvi put sam kupio 1990, kada sam kao tinejdžerski ovisnik o epskoj fantastici ušao u knjižaru na uglu u koju sam odlazio. Smesta sam postao zaljubljenik i željno iščekivao *Veliki lov*. Za sve ove godine, mnogo puta sam pročitao te knjige, često iznova iščitavajući čitav serijal kada bi izašla neka nova knjiga. Vreme je prolazilo i ja sam poželeo i rešio da postanem pisac epske fantastike – na šta je u velikoj meri uticala moja ljubav prema *Točku vremena*. Ali nikada mi ni na kraj pameti nije bilo da će me jednoga dana telefonom pozvati Harijet. To me je u potpunosti iznenadilo. Nisam tražio tu priliku, nisam se prijavio za nju – niti se usuđivao da je priželjkujem. Ali kada mi je to pitanje bilo upućeno, smesta sam odgovorio. Ovaj serijal volim kao nijedan drugi, a likovi u njemu su za mene kao stari i dragi prijatelji iz detinjstva.

Ne mogu da zamenim Roberta Džordana. Ovu knjigu niko ne bi mogao da napiše tako dobro kao on. To je jednostavna činjenica. Srećom, ostavio je mnogo beležaka, crtica, završenih scena i diktiranih objašnjenja svojoj ženi i pomoćnicima. Pre nego što je preminuo, zamolio je Harijet da nađe nekoga

ko će serijal privesti kraju, zarad njegovih obožavalaca. Sve vas je silno voleo i poslednje sedmice svog života proveo je diktirajući događaje koji će se odigrati u poslednjem tomu. Taj tom je trebalo da se zove *Sećanje na Svetlost*.

I evo nas, osamnaest meseci kasnije. Gospodin Džordan je obećao da će poslednja knjiga biti obimna – ali rukopis je ubrzo postao ogroman; videlo se da će taj tom biti trostruko obimniji od obične knjige u *Točku vremena*, pa su Harijet i Tor odlučili da *Sećanje na Svetlost* podele na tri dela. Bilo je nekoliko izvrsnih prelomnih tačaka koje su omogućavale da se svaka trećina zaokruži kao celovita priča. *Oluju na obzorju* i dva naslova koji će uslediti za njom možete posmatrati kao tri toma *Sećanja na Svetlost*, ili kao poslednje tri knjige *Točka vremena*. I jedno i drugo je tačno.

U trenutku kada ovo pišem, napola sam završio drugu trećinu. Radimo onoliko brzo koliko je to razumno i ne želimo da čekate predugo na završetak koji nam je svima obećan pre skoro dvadeset godina. (Gospodin Džordan je sam napisao taj završetak serijala pre nego što je preminuo i ja sam ga pročitao. Fantastičan je.) Nisam pokušao da oponašam stil pisanja gospodina Džordana. Umesto toga, prilagodio sam svoj stil tako da bude prikladan *Točku vremena*. Moj glavni cilj bio je da ostanem veran dušama likova u serijalu. Potku je najvećim delom postavio Robert Džordan, mada su mnoge reči moje. Zamislite ovu knjigu kao delo novog režisera koji radi na nekim scenama u filmu, pri tome zadržavajući iste glumce i scenario.

Ali ovo je veliki projekat i biće potrebno mnogo vremena da se privede kraju. Molim vas za strpljenje dok mi narednih nekoliko godina ovu priču dovodimo do savršenstva. U našim rukama je završnica najveće fantazijske epopeje našega doba i moja je namera da se to uradi *kako treba*. Nameravam da budem veran željama i beleškama gospodina Džordana. Moj umetnički integritet i ljubav prema knjigama ne dopuštaju mi ništa drugo. Na kraju, neka ove reči budu najbolje opravdanje onoga što radimo.

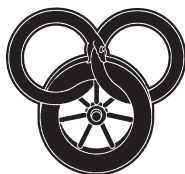
Ovo nije moja knjiga. Ovo je knjiga Roberta Džordana – i u manjoj meri, ovo je vaša knjiga.

Hvala vam na čitanju.

Brendon Sanderson
Jun 2009.

PROLOG

Šta oluja znači

Renald Fanvar je sedeo na svom tremu, u izdržljivoj stolici od crnog hrasta, koju mu je pre dve godine napravio unuk. Zagledao se ka severu.

U crne i srebrne oblake.

Nikada u životu nije video ništa ni nalik njima. Pokrivali su čitav severni deo obzorja, visoko na nebu. Nisu bili sivi. Bili su *crni* i *srebrni*. Tmurni gromonosni oblaci, mračni kao podrum u ponoć. Između njih je sevalo srebrnasto svetlo, bleštanje munja koje nije odavalo nikakav zvuk.

Vazduh je bio *zgusnut*. Zgusnut od mirisa praha i prašine. Od mirisa suvog lišća i kiše koja nikako da padne. Proleće je došlo – ali njegovi usevi ne rastu. Nijedan izdanak još se nije usudio da se promoli kroz tle.

Lagano je ustao iz svoje stolice, tako da je drvo zaškripalo a naslonjača se blago zaljuljala za njim, pa je prišao rubu trema. Grizao je lulu, premda se ugasila. Mrzelo ga je da je ponovo zapali. Ti oblaci su ga opčinjavali, koliko su bili crni. Kao dim šumskog požara, samo što nema tog dima koji bi se tako visoko digao u vazduh. A šta da misli o tim *srebrnim* oblacima? Nabubrela su između crnih oblaka, nalik na mesta gde uglačani čelik prosijava kroz pokoricu od čađi.

Protrlja se po bradi i baci pogled na svoje dvorište. Mala okrečena ograda omeđavala je travu i žbunje. Žbunovi su uveli – svi do jednog. Nisu izdržali zimu. Ubrzo će morati da ih povadi. A trava... pa, trava je i dalje osušena kao da je zima. Ni korov nije nikao.

Prenuo se kada se oglasi grmljavina. Čista i oštra poput golemog trvenja metala o metal. Prozori su se zatresli od grmljavine, a i čitav trem. Kao da su mu i kosti zabrujale.

On odskoči. Taj udarac groma bio je preblizu – možda je tresnuo u njegovo dvorište. Izgarao je od želje da pođe kako bi proverio je li došlo do nekakve štete. Požar nastao od udarca munje zna da uništi čoveka, da mu sagori svu zemlju. Tu, u Krajinama, mnogo toga je zapravo potpala – suva trava, suva šindra, suvo seme.

Ali oblaci su i dalje daleko. *Nemoguće* da je taj grom pogodio njegovo imanje. Srebrni i crveni gromonosni oblaci komešali su se i valjali, kao da istovremeno sami sebe hrane i proždiru.

Sklopio je oči kako bi se smirio, pa duboko udahnu. Da li je on to samo umislio udar groma? Je li pošandrcao, kako se Gafin uvek šali? Otvorio je oči.

I oblaci su bili tu, tačno nad njegovom kućom.

Kao da su se odjednom zavaljali napred, nameravajući da zadaju udarac dok on ne gleda. Sada su vladali nebom, prostirući se na sve strane, ogromni i nesavladivi. Skoro da je osećao kako njihova težina pritiska vazduh oko njega. Duboko je udahnuo taj vazduh, sada težak od iznenadne vlage, a veće mu se orosiše znojem.

Ti oblaci su se komešali kao da ključaju. Tmurni crni i srebrni gromonosni oblaci podrhtavali su od bleštanja bele svetlosti. Odjednom pokuljaše naniže, kao da kovitlac stremlji ka njemu. On kriknu i diže ruku, kao kada čovek pokušava da se zaštiti od jarkog svetla. To crnilo, to beskrajno *crnilo*, koje guši. Odneće ga. Znao je to.

A onda oblaci nestaše.

Lula mu pade iz usta na trem, tako da se začu tih udarac po daskama, a duvanski pepeo se iz nje rasu po stepeništu. Nije ni shvatio da mu je ispala. Renald se kolebao, zureći u prazno plavo nebo, shvatajući da se lecnuo ni zbog čega.

Oblaci su se opet nalazili na obzorju nekih četrdeset liga daleko. Čula se tiha grmljavina.

Rukom drhtavom i sa staračkim pegama, preplanulom od godina rada na suncu, on diže lulu sa dasaka. *Samo ti se učinilo, Renalde*, pomislio je. *Pošandrcao si, i to je sigurno kao što je sigurno da su jaja okrugla.*

Na rubu je živaca zbog useva. Zbog toga je na rubu živaca. Mada je hrabrio momke, to što se dešava jednostavno nije prirodno. Do sada je trebalo da makar nešto nikne. On četrdeset godina obrađuje ovu zemlju! Ječmu ne treba toliko vremena da nikne. Plamen ga spalio, ali ne treba. Šta se to dešava sa svetom? Čovek ne može da se osloni na to da će usevi nići, a oblaci nisu tamo gde bi trebalo da budu.

Nekako natera sebe da opet sedne u stolicu. Kolena su mu klecala. *Vala, omatorio sam...* pomislio je.

Celog svog života radi na imanju. Biti seljak u Krajinama nije lako, ali ako čovek naporno radi, može da stvori dobar život dok uzgaja dobre useve. „Čovek ima onoliko sreće koliko je semena posejao“, uvek je govorio njegov otac.

Pa, Renald je jedan od najuspešnijih seljaka u kraju. Toliko mu dobro ide da mu je pošlo za rukom da kupi još dva imanja pored svog i svake jeseni na tržnicu izvozi trideset kola. Sada za njega radi šest valjanih ljudi, koji oru njive i obilaze ograde. Mada, to ne znači da on ne mora da svakoga dana gaca po blatu i da im pokazuje šta znači obrađivati zemlju kako treba. Čovek ne sme dopustiti da ga malo uspeha upropasti.

Da, on obrađuje zemlju – živi od zemlje, kako je njegov otac govorio. Poznaje vremenske prilike koliko je to moguće. Oni oblaci nisu prirodni. Tiho grme, kao kada neka životinja reži u mraku. Čeka. Vreba u obližnjoj šumi.

On poskoči kada se opet začu tresak groma, za koji mu se učini da beše preblizu. Da li su ti oblaci zaista četrdeset liga daleko. Je li to pomislio? Sada kada se malo bolje zagleda, čini mu se kako će pre biti da do njih ima desetak liga.

„Nemoj da si takav“, prekorno progundā sebi u bradu. Njegov sopstveni glas zvučao mu je dobro. Stvarno. Prijalo mu je da čuje nešto drugo sem grmljavine i povremene škripe kapaka u koje udara vetar. Zar ne bi trebalo da čuje Oejnu kako unutra sprema večeru?

„Umoran si. Tako je. Umoran.“ Tutnu ruku u džep u prsluku i izvadi kesu sa duvanom. Sa desne strane se začu nekakva blaga tutnjava. Isprva je pomislio da je reč o grmljavini, ali ta tutnjava je bila previše pravilna i previše škripava. Nije to grmljavina. To su točkovi.

I naravno, jedna velika kola s volovskom zapregom predoše vrh Malar-dovog brda, odmah ka istoku. Renald je sam dao ime tom brdu. Svakom dobrom brdu potrebno je ime. Put se zove Malardov put. Dakle, zašto onda ne dati isto to ime i brdu?

Nagnu se napred u svom naslonjaču, namerno ne obraćajući pažnju na one oblake dok je čkiljio prema kolima, pokušavajući da razabere vozarevo

lice. Tulin? Kovač? Šta on to radi – zašto tera kola natrpana do neba? Trebalo bi da Renaldu pravi novi plug!

Vitak za čoveka koji se bavi njegovim zanatom, Tulin je svejedno bio dvostruko mišićaviji od većine težaka. Kosa mu je bila tamna a koža preplanula kako je to obično slučaj sa Šijenarcima, a i lice mu je bilo izbrijano po njihovom običaju, ali ne nosi perčin. Tulinova porodica možda vodi poreklo od krajiških ratnika, ali on je samo običan seljak, baš kao ostali. Drži kovačnicu u Hrastovoj Vodi, pet milja istočno odatle. Renald je u zimskim večerima uživao u brojnim igrama kamenova s tim kovačem.

I Tulin stari – nije proživeo godina koliko Renald, ali poslednjih nekoliko zima ponukalo je Tulina da počne da priča o povlačenju iz zanata. Kovanje nije za starce. Naravno, nije ni obrada zemlje. *Postoje li uopšte zanati za stare?*

Tulinova kola približavala su se putem od nabijene zemlje, pravo prema Renaldovom dvorištu ograđenom belom ogradom. *E to je čudno*, pomislio je Renald. Za kolima je išla uredno povezana povorka životinja: pet koza i dve krave muzare. Kavez i puni crnih kokošaka bili su vezani za stranice kola natrpanih nameštajem, vrećama i buradima. Tulinova mlada kći, Mirala, sedela je na sedištu s njim, pored njegove supruge – jedne zlatokose žene s juga. Udata je za Tulina dvadeset pet godina, ali Renald na Galanu gleda kao na „onu južnjačku curu“.

Čitava porodica bila je u tim kolima, a sa sobom su vodili svoju najbolju marvu. Očigledno se sele. Ali kuda? Možda idu u posetu nekim rođacima? On i Tulin nisu odigrali partiju kamenova već... oh, tri nedelje. Nema mnogo vremena za odlaske u goste kada nastupa proleće i kada se užurbano seje. Neko mora da prekiva plugove i oštri kose. Ko će to da radi ako se ognjište u Tulinovoj kovačnici ugasi?

Renald tutnu prstohvat duvana u lulu kada Tulin zaustavi kola ispred njegovog dvorišta. Vitki sedokosi kovač pruži uzde svojoj kćeri pa siđe s kola, a kada mu stope dodirnuše zemlju, oblačić prašine diže se u vazduh. Iza njega se oluja još komešala u daljini.

Tulin otvori kapiju, pa priđe tremu. Delovao je rasejano. Renald otvori usta da ga pozdravi, ali Tulin mu se prvi obrati.

„Renalde, zakopao sam najbolji nakovanj u Galaninoj staroj leji s jagodama“, reče krupni kovač. „Znaš gde je to, zar ne? Tamo sam zakopao i svoje najbolje alatke. Dobro su podmazane i u mom najboljem kovčegu, postavljenom tako da ne prodire vlaga. To bi trebalo da spreči da ne zardaju. Bar na neko vreme.“

Renald zatvori usta, držeći napola napunjelu lulu. Ako je Tulin zakopao svoj nakovanj... pa, to znači da ne namerava duže da se vraća. „Tuline, šta...“

„Ako se ne vratim“, prekide ga Tulin, bacajući pogled ka severu, „hoćeš li da iskopaš moje stvari i da se postaraš da se neko brine o njima? Prodaj ih nekome ko će ih voleti, Renalde. Ne želim da baš bilo ko udara po tom nakovnju. Znaš, trebalo mi je dvadeset godina da prikupim te alatke.“

„Ali Tuline!“, izusti Renald. „Kuda to ideš?“

Tulin se opet okrenu prema njemu, pa se jednom rukom nasloni na ogradu trema i smrtno ozbiljno ga pogleda onim svojim smeđim očima. „Nailazi oluja“, odgovori mu. „Pa računam da moram da krenem na sever.“

„Oluja?“, upita Renald. „Misliš na onu na obzorju? Tuline, deluje baš gadno – plamen mi kosti spalio, baš gadno – ali nema svrhe bežati od nje. I ranije je bilo gadnih oluja.“

„Ne ovakvih, stari prijatelju“, odvarti Tulin. „Ovakva oluja ne može da se zanemari.“

„Tuline“, upita Renald, „o čemu ti to pričaš?“

Pre nego što Tulin stiže da odgovori, Galana doviknu iz kola: „Jesi li mu rekao za šerpe?“

„Ah“, izusti Tulin, „Galana je uglačala one šerpe s bakarnim dnom koje su se oduvek dopadale tvojoj ženi. Eno ih na kuhinjskom stolu i čekaju Oejnu, ako hoće da ode po njih.“ To rekavši, Tulin klimnu Renaldu i krenu nazad ka kolima.

Renald je zgranuto sedeo. Tulin je *oduvek bio* neposredan; voleo je da kaže šta mu je na umu, pa da tera dalje. Delimično se i zbog toga dopadao Renaldu. Ali kovač takođe ume da proleti kroz razgovor kao lavina kroz stado ovaca, tako da svi za njim ostaju zatečeni.

Renald skoči na noge, pa ostavi lulu na stolici i pođe za Tulinom u dvorište i prema kolima. *Plamen ga spalio*, pomislio je Renald, gledajući sa strane i opet primećujući uvelu travu i žbunje. Naporno se trudio oko tog dvorišta.

Kovač je proveravao da li su kavezi sa kokoškama i dalje dobro privezani za stranice njegovih kola. Renald ga sustiže, pa pruži ruku, ali Galana mu skrenu pažnju.

„Evo, Renalde“, reče ona s kola. „Uzmi ovo.“ Pruži mu kotaricu s jajima, a jedan pramen zlatne kose ispade joj iz punđe. Renald prihvati korpu. „Daj ih Oejni. Znam da ste kratki sa živinom zbog onih lisica jesenas.“

Renald uze kotaricu sa jajima. Neka su bila bela, a neka smeđa. „Da, ali kuda *idete*, Galana?“

„Na sever, prijatelju moj“, odgovori mu Tulin. Prođe pored njega i uhvati ga za rame. „Računam da se vojska okuplja. Biće im potrebni kovači.“

„Molim te“, kaza mu Renald mašući onom kotaricom s jajima, „sačekaj bar nekoliko minuta. Oejna je upravo stavila hleb da se peče – i to one debele

večne s medom koje ti voliš. Možemo da popričamo o ovome uz jednu partiju kamenova.“

Tulin se pokoleba.

„Bolje da krenemo“, tiho reče Galana. „Ona oluja se bliži.“

Tulin klimnu pa se pope na kola. „Renalde, možda bi i ti hteo da pođeš na sever. Ako pođeš, ponesi sve što možeš.“ Zastade. „Dovoljno si umešan sa alatkama koje imaš da izvedeš neke sitne prepravke, pa zato uzmi svoje najbolje kose i prepravi ih u duga koplja. Svoje dve najbolje kose; nemoj da škrtariš i da se bakćeš s nečim što nije najbolje. Uzmi svoje najbolje kose, jer će to biti oružje koje ćeš koristiti.“

Renald se namršti. „Otkud znaš da će se okupiti vojska? Tuline, plamen me spalio, nisam ja vojnik!“

Tulin produži kao da nije ni čuo tu opasku. „S dugim kopljem možeš da svučesh konjanika iz sedla i da ga probodeš. A kada malo bolje razmislim, možda od svojih lošijih kosa možeš da napraviš dva mača za sebe.“

„Šta ja znam o pravljenju mačeva? Ili o korišćenju mačeva, kad smo već kod toga?“

„Možeš da naučiš“, odvrati Tulin i okrenu se ka severu. „Svi će biti potrebni, Renalde. Svi. Dolaze po nas.“ Opet ga pogleda. „Nije tako teško napraviti mač. Uzmi sečivo kose i ispravi ga, a onda nađi parče drveta da od njega napraviš krsnicu, kako neprijateljsko sečivo ne bi skliznulo niz tvoj mač i odseklo ti ruku. Uglavnom ćeš se služiti stvarima koje već imaš.“

Renald trepnu. Prestao je da se raspituje, ali nije mogao prestati da razmišlja o tim pitanjima koja su ga mučila. Nagurala su mu se u glavi kao krdo stoke koje pokušava da se progura kroz jednu kapiju.

„Poteraj sa sobom svu svoju marvu, Renalde“, kaza mu Tulin. „Poješćeš je – ili će je tvoji ljudi pojesti – a pićeš mleko. Ako ne poteraš stoku, biće ljudi s kojima ćeš moći da trguješ u zamenu za govedinu ili ovčetinu. Zavladaće nestašica hrane, pošto se sve ovoliko kvari, a zimske zalihe su na izmaku. Ponesi sa sobom sve što imaš. Pasulj, suvo voće, sve.“

Renald se zavalio i naslonio na kapiju svog dvorišta. Osećao se slabo i omli-tavelo. Naposletku, natera sebe da procedi jedno jedino pitanje. „Zašto?“

Tulin se pokoleba, pa odstupi od kola i opet spusti ruku Renaldu na rame. „Žao mi je zbog toga što sam ovoliko nagao. Ja... pa, znaš kakav sam s govorancijama, Renalde. Ne znam šta je ona tamo oluja. Ali znam šta znači. Nikada nisam držao mač u rukama, ali moj otac se borio u Ajjelskom ratu. Ja sam Krajišnik. A ona oluja znači da se kraj bliži, Renalde. Moramo biti tamo kada taj čas kucne.“ Zastade, pa se okrenu i pogleda ka severu, gledajući one tmurne oblake kao što bi neki seljak možda gledao guju otrovnicu koju

iznenada zatekne nasred njive. „Svetlost nas sačuvala, prijatelju moj. Moramo da budemo tamo.“

To rekavši, on skloni ruku i vrati se na vozarsko sedište. Renald ih je gledao dok su terali volove da krenu i polazili na sever. Dugo ih je posmatrao, osećajući se obamrlo.

U daljini se začu prasak groma, nalik na udarac biča koji šiba brda.

Vrata na kući se otvoriše i zatvoriše. Oejna izađe do njega, sede kose skupljene u punđu. Kosa joj je već godinama takva; osedela je rano, ali Renald je oduvek voleo tu boju. Kosa joj je bila pre srebrna nego siva. Baš kao oblaci.

„Je li to bio Tulin?“ upita Oejna gledajući kako kola u daljini dižu oblake prašine. Jedno crno kokošje pero lebdelo je preko puta.

„Da.“

„A nije se zadržao čak ni da proćaska?“

Renald samo odmahnu glavom.

„O, a Galana je poslala jaja!“ Uze kotaricu i poče da vadi jaja iz nje i da ih stavlja u kecelju, kako bi ih odnela u kuću. „Ona je baš dušica. Ostavi kotaricu tu negde na zemlji; sigurna sam da će poslati nekoga po nju.“

Renald je samo zurio ka severu.

„Renalde?“ upita Oejna. „Šta je s tobom, stari panju?“

„Uglačala je svoje šerpe za tebe“, reče joj. „One s bakarnim dnom. Ostavila ih je na kuhinjskom stolu. Tvoje su, ako ih hoćeš.“

Oejna je ćutala, a onda on začu oštro pucanje i osvrnu se. Ona je pustila kecelju, a jaja su ispadala iz nje, padala na zemlju i lomila se.

Veoma smirenim glasom, Oejna upita: „Je li kazala još nešto?“

On se počeaša po glavi, na kojoj baš i nije ostalo mnogo kose. „Kazala je da se oluja bliži i da moraju na sever. Tulin je rekao da bi i mi trebalo da pođemo.“

Ostali su da tako stoje još jedan trenutak. Oejna je podigla rub kecelje, uspevši tako da sačuva većinu jaja. Ona koja su joj ispala nije ni pogledala. Samo je zurila ka severu.

Renald se okrenu. Oluja je opet skočila napred – i kao da je nekako postala *mračnija*.

„Renalde, mislim da bi trebalo da ih poslušamo“, kaza mu Oejna. „Idem... idem da odredim šta bi trebalo da ponese iz kuće. Ti idi da okupiš ljude. Jesu li kazali koliko će dugo biti odsutni?“

„Ne“, odgovori on. „Nisu ni kazali zašto. Samo da moramo na sever, zbog oluje. I... da je ovo kraj.“

Oejna ošto uzdahnu. „Pa, ti samo okupi ljude. Ja ću se pobrinuti za kuću.“

Ona odjuri unutra, a Renald se natera da se okrene od oluje. Obiđe kuću i uđe u zadnje dvorište dozivajući teške. Sve su to bili stameni i valjani ljudi.

Njegovi sinovi otišli su svojim putem da traže sreću u životu, ali njegovih šest najamnih radnika bili su mu bliski skoro kao da su mu pravi sinovi. Merk, Favidan, Rinin, Vešir i Adamad okupili su se oko njega. I dalje omamljen, Renald je dvojicu poslao da prikupe stoku, dvojicu da strpaju u džakove ono žita i drugih potrepština koje su ostale od zime i na kraju je posljednjeg poslao da dovede Gelenija, koji je otišao do sela da bi kupio novo seme, čisto za slučaj da setva nije uspela zbog semena koje su oni imali.

Njih petorica se rastrčaje. Renald je na tren ostao da stoji u dvorištu, a onda je otišao u ambar po svoju pokretnu kovačnicu i isterao ju je na sunce. To nije bio samo nakovanj, već mala ali potpuna kovačnica, napravljena tako da može da se premešta. Držao ju je na točkovima; u ambaru ne može da se kuje. Sva ona pleva mogla bi da se zapali. Uhvati držalja, pa je odgura do niše ozidane od dobrih cigala na jednom kraju dvorišta da tu može obavljati sitnije popravke kada mu je potrebno.

Sat vremena kasnije vatra je bila dobro raspaljena. Nije bio vešt kao Tulin, ali od svog oca je naučio da je velika stvar ako čovek ume nešto sam da opravi. Ponekad čovek jednostavno ne može da protraći sate i sate, koliko je potrebno da se ode do grada i nazad, samo da bi se popravila polomljena šarka.

Oblaci su još tu. Pokušavao je da ih ne gleda dok je ostavljao kovačnicu i vraćao se u ambar. Ti oblaci kao da su imali oči koje mu zure preko ramena.

U ambaru se svetlost probijala kroz pukotine u zidovima i padala na plevu i seno. Svojim rukama je digao tu zgradu pre nekih dvadeset pet godina. Nameravao je da zameni neke iskrivljene daske na krovu, ali sada neće biti vremena za to.

Kada je stigao do zida na kom su bile okačene alatke, krenuo je da traži svoju treću po oštrini kosu, ali onda je stao. Duboko uzdahnuvši, umesto nje je sa zida skinuo najbolju. Vratio se do kovačnice i izbio držalje s kose.

U trenutku kada je bacio držalju u stranu, prišao mu je Vešir – najstariji od njegovih radnika – vodeći dve koze. Kada je Vešir video sečivo kose na nakovnju, lice mu se natmurilo. Vezao je koze za ogradu, a onda dotrčao do Renalda, ali ništa nije govorio.

Kako napraviti koplje? Tulin je kazao da mogu poslužiti za obaranje konjanika. Pa, moraće da zameni držalje dugim i pravim jasenovim kopljištem. Račvasti kraj kopljišta biće širi od dna sečiva i oblikovan u grub šiljak, okovan limom kako bi bio snažniji. A onda će morati da zagreje sečivo i da otprilike na polovini napravi kuku kojom može da svuču čoveka iz sedla, a možda i da ga usput poseče. Gurnu sečivo u užareno ugljevlje kako bi ga zagrejao, a onda krenu da priveže kecelju.

Vešir je neko vreme samo stajao i gledao, da bi naposletku prišao i uhvatio Renalda za ruku. „Renalde, šta mi to radimo?“

Renald se otrgnu. „Idemo na sever. Oluja se bliži i idemo na sever.“

„Idemo na sever samo zbog oluje? Pa to je ludilo!“

Bile su to skoro iste reči koje je Renald uputio Tulinu. U daljini se ogласi grmljavina.

Tulin je bio u pravu. Usevi... nebo... hrana koja se bez upozorenja kvari. Čak i pre nego što je razgovarao s Tulinom – Renald je znao. Duboko u sebi, znao je šta se dešava. Ova oluja neće samo proleteti i nestati. Moraju se suočiti s njom.

„Vešire“, počeo Renald, vraćajući se svom poslu, „radiš na ovom imanju... koliko već, petnaest godina? Ti si prvi kog sam unajmio. Jesam li bio dobar prema tebi i tvojima?“

„Bio si dobar prema meni“, odgovori Vešir. „Ali plamen me spalio, Renalde, nikada ranije nisi rešio da *napustiš* farmu! Ovi usevi će se pretvoriti u prah ako ih ostavimo. Ovo nije neko tamo južnjačko imanje. Kako možemo da tek tako odemo?“

„Možemo“, odgovori Renald, „zato što neće biti bitno jesmo li zasejali njive ili ne ako ne odemo.“

Vešir se namršti.

„Sine“, nastavi Renald, „uradićeš kako ti kažem i to je sve. Hajde, odlazi da dovršiš prikupljanje stoke.“

Vešir ljutito ode, ali postupio je kako mu je rečeno. Dobar je on čovek, premda usijane glave.

Renald izvuče sečivo iz ugljevlja; metal se usijao i pobeleo. On ga spusti na mali nakovanj i počeo da udara po izbočenom delu, gde se sečivo sreće s glavom, kako bi ga spljoštio. Zvuk udaraca njegovog čekića po metalu kao da je bio glasniji nego što bi trebalo da bude. Udarci su odzvanjali kao grmljavina, i zvuci se stapali jedan s drugim – kao da je svaki udarac njegovog čekića zapravo deo oluje.

Dok je radio, zvuk udaraca kao da je obrazovao reči. Kao da mu je neko mrmrljao u glavi, ponavljajući jednu te istu rečenicu.

Oluja dolazi. Oluja dolazi...

On je i dalje tukao po nakovnju, tako da je zadržao oštricu na kosi, ali ispravljajući sečivo i kriveći ga u kuku na kraju. I dalje nije znao zašto. Ali to nije ni bitno.

Oluja dolazi, a on mora da se spremi.

Gledajući krivonoge vojnike kako vezuju preko sedla u pokrivač umotano Tanerino telo, Falendra se opet morala suzdržati da ne zaplače i boriti protiv nagona da povrati. Ona je starija, pa mora održavati spokoj ako očekuje od preostale četiri preživle sul'dam da to čine. Pokušavala je da kaže sebi kako je preživela i gore stvari – bitke u kojima je više od jedne sul'dam poginulo, više od jedne damane. Ali to ju je navelo blizu toga da se seti kako su tačno Tanera i njena Miri otišle u smrt, pa je u mislima ustuknula od toga.

Pribijena uz nju, Nensi zacvile, a Falendra pomazi damane po glavi i pokuša da kroz a'dam pošalje umirujuća osećanja. To je često znalo da urodi plodom, ali danas nije bilo od preterane koristi. Njena osećanja su u prevelikom metežu. Kad bi samo mogla da zaboravi da je damane bila pod štitom i ko ju je pod taj štit stavio. Šta ju je pod taj štit stavilo. Nensi opet zacvile.

„Hoćeš li da uručiš poruku onako kako sam ti rekao?“, upita jedan čovek iza nje.

Ne, ne bilo koji čovek. Na zvuk njegovog glasa kiselina joj se uzburka u želucu. Ona natera sebe da se okrene i suoči s njim, da ga pogleda u te ledene čelične oči. Boja im se menjala kako je pomerao glavu; čas su bile plave, a čas sive – ali uvek kao uglačani dragulji. U životu je znala mnogo prekaljenih ljudi, ali – je li ikada upoznala čoveka toliko prekaljenog da ostane bez šake a da se već sledećeg trena ponaša kao da je izgubio rukavicu? Svečano se poklonila, trzajući a'dam tako da Nensi učini isto. Ako se sve okolnosti uzmu u obzir, za sada su se prema njima dobro ponašali, s obzirom na to da su zarobljenice, a čak su im dali i vodu za kupanje. Navodno, neće još dugo biti zarobljene. Ali ko zna šta bi tog čoveka moglo povući da promeni mišljenje? Možda je obećana sloboda zapravo deo nekakve spletke.

„Uručiću tvoju poruku s potrebnom pažnjom i marljivošću“, poče ona, a onda joj se jezik zaveza. Koju počasnu titulu da za njega upotrebi? „Moj gospodar Zmaju“, žurno završi. Reči joj sasušiše jezik, ali on samo klimnu tako da to mora da je bilo dovoljno.

Jedna od mara'damane pojavi se kroz onu nemoguću rupu u vazduhu – mlada žena kose uvezane u dugu pletenicu. Nosila je toliko nakita kao da pripada Krvi, kao i crvenu tačku posred čela – ni manje ni više. „Rande, koliko dugo nameravaš da se zadržavaš ovde“, zapovednički zatraži da čuje kao da je taj mladić ledenog pogleda običan sluga, a ne ono što jeste. „Koliko smo blizu Ebou Dara? Znaš, to mesto vrvi od Seanšana i verovatno ga obilaze rakenima u letu.“

„Je li te Kecuejn poslala da to pitaš?“, upita je on, a ona blago pocrvene. „Ne još dugo, Ninaeva. Nekoliko minuta.“

Mlada žena tada skrenu pogled na ostale sul'dam i damane, koje su se sve ugledale na Falendru, pretvarajući se da marat'damane koji ih posmatraju ne postoje, a naročito da ljudi u crnim kaputima ne postoje. Ostale su se sredile najbolje što su mogle. Surja je oprala krv s lica, kao i s lica svoje Tabi, a Malijan im je privezala zavoje tako velike da je izgledalo kao da nose neobične šešire. Sijar je uspela da očisti najveći deo žuči koju je povratila na nedra svoje haljine.

„I dalje mislim da bi trebalo da ih Izlečim“, odjednom reče Ninaeva. „Povrede glave mogu dovesti do čudnih stvari, koje nisu smesta očigledne.“

Surja, namrštivši se, pomeri Tabi iza sebe – kao da hoće da zaštiti damanu. Kao da to uopšte može. Tabine blede oči razrogačiše se od užasa.

Falendra preklinjući pruži ruku ka visokom mladiću. Ka Ponovorodenom Zmaju, izgleda. „Molim te. Biće izvidane čim stignemo do Ebou Dara.“

„Digni ruke, Ninaeva“, kaza joj mladić. „Ako ne žele Lečenje, ne žele ga.“ Marat'damane se namršti na njega i stisnu pletenicu tako snažno da joj zglavci na prstima pobeleše. On opet pogleda Falendru. „Put koji vodi ka Ebou Daru nalazi se sat vremena istočno odavde. Ako se potrudite, možete da stignete do grada u suton. Štitovi koji su stavljeni na damane iščileće za otprilike pola sata. Ninaeva, da li to važi za štitove izatkane od saidara?“ Žena se nemo namršti na njega. „Ninaeva, da li bi tako trebalo da bude?“

„Pola sata“, naposletku odgovori ona. „Ali ništa od svega ovoga nije kako bi trebalo da bude, Rande al'Tore. Vraćanje tih damana nije kako treba – i ti to znaš.“

Na tren, pogled kao da mu postade još ledeniji. Ne stroži. To bi bilo nemoguće. Ali tog dugog trenutka, oči kao da su mu bile ledene pećine. „Lako je bilo razlučiti kako šta treba da se radi kada sam morao da se staram o tek nekoliko ovaca“, tiho joj odvrati. „Sada je to malo teže.“ Okrećući se, diže glas. „Logane, vrati sve kroz prolaz. Da, da, Merisa. Ne pokušavam da ti zapovedam. Hoćeš li se udostojiti da nam se pridружиš? Ubrzo će se zatvoriti.“

Marat'damane, one koje sebe nazivaju Aes Sedai, počеше da prolaze kroz onaj suludi otvor u vazduhu, baš kao i ljudi u crnim kaputima, Aša'mani, a svi su se izmešali sa onim vojnicima kukastih noseva. Nekoliko tih vojnika završi s vezivanjem Tanere za sedlo. Konje im je obezbedio Ponovorodeni Zmaj. Baš je neobično da im on daje darove nakon onoga što se dogodilo.

Madić stogog pogleda opet se okrenu prema njoj. „Ponovi uputstva koja sam ti dao.“

„Naređeno mi je da se vratim u Ebou Dar s porukom za naše vođe tamo.“

„Za Kćer Devet meseca“, strogo je ispravi Ponovorodeni Zmaj. „Moju poruku uručićeš njoj.“

Falendra se zatetura. Ona ni na koji način nije dostojna obraćanja nekome od Krvi, a kamoli visokoj gospi, kćeri carice, neka bi živela večno! Ali po izrazu lica tog čoveka videlo se da neće trpeti nikakvu raspravu. Falendra će iznaći neki način. „Uručiću joj tvoju poruku“, nastavi Falendra. „Reći ću joj da... da nisi zle volje zbog ovog napada i da želiš da se susretnete.“

„*I dalje* želim da se susretnemo“, reče Ponovorođeni Zmaj.

Koliko Falendra zna, Kći Devet meseca nikada nije ni znala za prvobitni sastanak. To je sve u tajnosti pripremila Anat. I zato Falendra sa sigurnošću zna da je taj čovek zaista Ponovorođeni Zmaj. Jer samo bi Ponovorođeni Zmaj mogao da se suoči s jednim od Izgubljenih i ne samo da preživi, već i da iz toga izađe kao pobednik.

Je li ona zaista to bila? Jedna od Izgubljenih? Falendra je obamrla od te zamisli. Nemoguće. Ali opet, eno Ponovorođenog Zmaja. Ako on živi, ako se on šeta zemnim šarom, onda to važi i za Izgubljene. Ošamućena je i rasejana je – to dobro zna. Potisla je sav užas koji oseća – s time će kasnije izaći na kraj. Sada mora imati vlast nad sobom. Ona natera sebe da pogleda pravo u zamrznute dragulje koji tom čoveku služe umesto očiju. Mora da zadrži makar malo dostojanstva, makar samo da bi ostale četiri preživele sul'dam malčice ohrabrila. Kao i damane, naravno. Ako sul'dam opet izgube staloženost, neće biti nikakve nade za damane.

„Reći ću joj“, kaza Falendra, a nekako joj pođe za rukom da to izgovori mirno i staloženo, „da ti *i dalje* želiš da se susretnoš s njom. Da veruješ kako između naših naroda mora da zavlada mir. I reći ću joj da je gospa Anat bila... bila jedna od Izgubljenih.“

Krajičkom oka videla je kako jedna marat'damane gura Anat kroz rupu u vazduhu, dok se ova drži krajnje dostojanstveno, iako je zarobljena. Ona *jest*e uvek pokušavala da se ponaša zapovednički i više nego što joj je njen položaj dozvoljavao. Je li ona zaista to što taj čovek kaže?

Kako da Falendra pogleda u oči der'sul'dam i da joj objasni tu nesreću, ta strašna dešavanja? Žudela je da se skloni od svega toga i da se negde sakrije.

„*Moramo* sklopiti mir“, kaza Ponovorođeni Zmaj. „Postaraću se da se to dogodi. Reci svojoj gospodarici da će me naći u Arad Domanu; smiriću borbe protiv vaših snaga koje se tamo odvijaju. Reci joj da je to znak mojih dobrih namera, baš kao što vas oslobađam iz dobrih namera. Nije nikakva sramota kada te obmane neki Izgubljeni, a naročito ne... ono stvorenje. Na neki način, sada mi je lakše. Brinuo sam se zbog mogućnosti da se neko od njih uvukao među seanšansko plemstvo. Trebalo je da pretpostavim da će to biti Semirhag. Ona je oduvek volela izazovne poduhvate.“

Govorio je o Izgubljenima kao da su mu neverovatno poznati, a Falendra se naježila od toga.

Pogleda je. „Možeš da ideš“, kaza joj pa pride procepu u vazduhu i prođe kroz njega. Šta bi ona dala kada bi Nensi mogla naučiti kako to da radi. Poslednja marat'damane prošla je kroz rupu koja se zatvorila, tako da su Falendra i ostale ostale same. Bile su potpuno jadne. Talha je i dalje plakala, a Malijan je izgledala kao da će joj svakog časa pozliti. Nekoliko ostalih behu krvave po licima pre nego što su se umile, tako da su im se na koži zadržale crvene mrlje i ljuspice skorene krvi. Falendri je bilo drago što joj je pošlo za rukom da ne prihvati Lečenje za sve njih. Videla je kako jedan od onih *muškaraca* Leči pripadnike Zmajeve družine. Ko zna kakvu bi prljavštinu te izopačene ruke ostavile za sobom?

„Budite snažne“, zapovedi ona ostalima, osećajući se daleko nesigurnije nego što je zvučala. On ju je zaista oslobodio! Gotovo da se nije smela ni nadati da će se to desiti. Najbolje da brzo pođe. Veoma brzo. Ona natera ostale da uzjaše konje koje su im dali, pa za nekoliko minuta pojahaše ka jugu, prema Ebou Daru, a svaka sul'dam jahala je sa svojom damane pored sebe.

Događaji koji su se toga dana odigrali mogli bi uzrokovati da joj damane budu oduzete i da joj bude zabranjeno da ikada više drži a'dam. Pošto Anat više nema, zahtevaće se da neko bude kažnjen. Šta li će visoka gospa Surot reći? Damane mrtva, a Ponovorođeni Zmaj uvređen.

Zacelo je najgore što joj se moglo desiti beše to što je izgubila a'dam. Neće valjda od nekoga kao što je ona napraviti da'kovejl? Od same pomisli na to, kiselina joj se opet diže iz želuca.

Moraće pažljivo da objasni šta se sve tog dana dešavalo. *Mora* da postoji neki način kako da to iznese, a da ne izgubi glavu.

Dala je reč Zmaju da će se obratiti neposredno Kćeri Devet meseca – i to će učiniti. Ali možda to neće učiniti smesta. Mora pažljivo da razmisli. Mora da razmisli veoma pažljivo.

Pribila se konju uz vrat, terajući svog ata ispred ostalih. Tako niko neće videti suze osujećenosti, bola i užasa koje su joj ispunile oči.

Tajli Kirgan, poručnik-general Svezpobedničke vojske, sedela je na svom konju, povrh šumom prikrivenog vrha jednog brda i gledala ka severu. Ova zemlja je tako drugačija. Njena domovina je Maram Kašor, jedno suvo ostrvo na krajnjem jugoistoku Seanšana. Lumino drveće koje tamo raste potpuno je pravo i ogromno, a široko lišće s njihovih krošnji podseća na čelenke kose pripadnika Visoke krvi.

Ono što u ovim krajevima prolazi kao drveće, u poređenju s lumama liči na izobličeno široko žbunje. Granje tog drveća podseća na prste ostarelih vojnika, ukočene od godina držanja mačeva. Kako ono beše meštani zovu te biljke? Četkasto drveće? Baš neobično. Kad samo pomislim da su neki od njenih predaka možda potekli odatle, pre nego što su s Lutejrom Pendragom zaplovili ka Seanšanu.

Njena vojska marširala je drumom ispod brda tako da se prašina dizala visoko. Hiljade i hiljade vojnika. Manje nego što je ranije imala, ali ne mnogo manje. Dve nedelje su prošle od bitke protiv Aijela, u kojoj je plan Perina Ajbare onako zadivljujuće sproveden u delo. Borba rame uz rame s takvim čovekom uvek je gorko-slatko iskustvo. Slatko zbog njegove blistavosti. Gorko zbog brige da će se jednoga dana njih dvoje suočiti na bojnopolju. Tajli ne spada među ljude koji uživaju u izazovnoj borbi. Oduvek je više volela da pobedi bez velike muke.

Neke vojskovođe kažu da ako nema muke nema ni nagona za poboljšanjem. Što se Tajli tiče, ona misli da će se njeni ljudi i ona *poboljšavati* na terenima za obuku, a mučenje prepustiti neprijateljima.

Ne bi volela da se suoči s Perinom. Ne, ne bi volela. I to ne samo stoga što joj je on drag. Začu se tih bat kopita. Ona baci pogled u stranu taman da vidi kako Mišima tera svog konja, jednog bledog škopca, pored njenog. Kalpak mu je bio privezan za sedlo, a lice prepuno ožiljaka, zamišljeno. Njih dvoje baš su divan prizor. I na Tajlinom licu ima starih ožiljaka.

Sada kada je Tajli uzdignuta među Krv, Mišima je pozdravi s više poštovanja nego ranije. Ta poruka, uručena rakenom, bila je neočekivana. Bila je to počast na koju se još nije navikla.

„I dalje razmišljaš o bici?“, upita Mišima.

„Razmišljam“, odgovori Tajli. I nakon dve nedelje sve misli su joj bile posvećene tome. „Šta ti misliš?“

„O Ajbari, je li?“, upita Mišima. I dalje joj se obraćao kao prijatelj, iako je izbegavao da je pogleda u oči. „On je dobar vojnik. Možda previše usredsređen, previše gonjen strastima. Ali dobar.“

„Da“, odgovori Tajli, pa odmahnu glavom. „Svet se menja, Mišima, a ne možemo da predvidimo kako. Najpre Ajbara, a onda neobičnosti.“

Mišima zamišljeno klimnu. „Ljudi ne žele da pričaju o njima.“

„Tih događaja ima previše da bi bili samoobmane“, odvratila Tajli. „Izviđači vide nešto.“

„Ljudi ne mogu tek tako da nestanu“, primeti Mišima. „Misliš li da je posredi Jedna moć?“

„Ne znam šta je posredi“, odgovori mu ona, pa pogleda drveće oko sebe. Neko drveće pokraj kojeg je ranije projahala počelo je da pušta mladice, ali ne i to drveće koje je sada oko nje. Podsećalo ju je na kosture, iako je bilo dovoljno toplo za početak setve. „Ima li u Halamaku ovakvog drveća?“

„Ne baš takvog“, odgovori Mišima. „Ali viđao sam slično.“

„Zar ne bi trebalo da je već pustilo pupoljke?“

On slegnu ramenima. „Ja sam vojnik, generale Tajli.“

„Nisam primetila“, ona mu zajedljivo odgovori.

On zastinja. „Hteo sam da kažem da ne obraćam pažnju na drveće. Drveće ne krvari. Možda je trebalo da pusti pupoljke, a možda i ne. Malo toga sa ove strane okeana ima smisla. Drveće koje u proleće nema pupoljke samo je još jedna neobičnost. Bolje to nego još marat'damane koje se ponašaju kao da pripadaju Krvi, a svi im se klanjaju i sklanjaju s puta.“ Vidno se naježi.

Tajli klimnu, ali nije delila njegovu odbojnost. Ne potpuno. Nije baš bila sigurna šta da misli o Perinu Ajbari i njegovim Aes Sedai, a kamoli o njegovim Aša'manima. A o drveću ne zna ništa više od Mišime. Ali nekako oseća da bi trebalo da pušta pupoljke. A oni ljudi koje izviđači stalno viđaju po poljima – kako mogu tako brzo da nestanu, čak i pomoću Jedne moći?

Komornik je tog dana otvorio jednu vreću putnih namirnica i našao samo prah. Tajli bi naredila da se otpočne potraga za lopovom ili šaljivdžijom koji je za to odgovoran da Komornik nije uporno tvrdio da je pre svega nekoliko trenutaka proverio tu vreću. Karm je valjan čovek; godinama je komornik. On ne greši.

U tim krajevima je tako uobičajeno da hrana truli. Karm za to krivi vrelinu u toj neobičnoj zemlji. Ali putne namirnice ne mogu ni da istrule ni da se pokvare, a svakako ne tako nepredvidljivo. U poslednje vreme sva znamenja su loša. Jutros je videla dva mrtva pacova kako leže na leđima, a jedan grize rep drugome. Bilo je to najgore znamenje koje je u životu videla i još se ježila od pomisli na njega.

Nešto se dešava. Perin nije bio voljan da priča o tome, ali videla je koliko ga to pritiska. Zna daleko više nego što joj je rekao.

Ne možemo priuštiti da se borimo protiv ovih ljudi, pomislila je. To je buntovna misao, koju ne može da podeli s Mišimom. Ne usuđuje se ni da razmisli o tome. Carica, neka bi živela večno, naredila je da se ova zemlja povрати. Surot i Galgan su bili caričine odabrane vođe tog poduhvata, sve dok se Kći Devet meseca nije otkrila. Premda Tajli ne zna kakvi su stavovi visoke gospe Tuon, i Surot i Galgan žele da pokore ovu zemlju. To je *jedino* u čemu su saglasni.

Niko od njih ne bi poslušao predlog da među žiteljima ove zemlje potraže saveznike umesto neprijatelja. Takva pomisao bliska je izdaji, a u najmanju ruku je neposlušnost. Uzdahnu i okrenu se Mišimi, spremajući se da izda naredbu da se počne sa izviđanjem i traženjem mesta gde će se dići tabor za to veče.

U tome se ukoči. Mišimi je vrat bio probijen strelom, groznom i zubatom. Nije čula kada ga je strela pogodila. On je pogleda pravo u oči, ošamućen, pokušavajući da progovori, ali iz usta mu samo pokulja krv. On skliznu iz sedla i skljoka se na tle kada nešto ogromno projuri kroz žbunje pored Tajli, tako da je suvo granje pucalo, i baci se na nju. Ona jedva stiže da isuče mač i vikne pre nego što se Prašinar – dobar i valjan bojni konj, koji je nikada u bici nije izneverio – u strahu prope i zbacio je na zemlju.

To joj je verovatno spaslo život kada je njen napadač zamahnuo mačem debelog sečiva i zasekao u sedlo u kom je Tajli do maločas bila. Ona skoči na noge tako da joj oklop zazveketa i zaurla na uzburu. „Na oružje! Napad!“

Njen glas se pridruži stotinama drugih glasova koji viknuše doslovce u isto vreme. Ljudi zavrištaše. Konji zanjištaše.

Zaseda, pomislila je dižući sečiva. *A mi smo se samo ušetali u nju! Gde su izviđači? Šta se dogodilo?* Ona se se baci na čoveka koji je pokušao da je ubije, a on se frkćući okrenu.

Ona tek tada vide šta je zapravo on. Ne baš čovek – već nekakvo stvorenje izopačenih crta, glave prekrivene oštrom smeđom kosom, čela preširokog i naborane debele kože. Te oči bile su uznemirujuće nalik ljudskim, ali nos ispod njih bio je spljošten kao svinjski, a iz usta su štrčale dve velike kljove. Stvorenje zaurla na nju, a bale se rasuše s njegovih bezmalo ljudskih usana.

Krvi mojih zaboravljenih očeva, pomislila je. *U šta smo mi to zabasali?* Stvorenje je bilo pravi košmar, otelotvoren i pušten da ubija. Bilo je to stvorenje koje je oduvek smatrala sujeverjem.

Ona jurnu na njega, skrenuvši svojim sečivom udarac njegovog debelog mača kada stvor pokuša da je napadne. Munjevito se okrenula, zauzimajući stav Mlaćenje žbunja, i odrubila mu ruku u ramenu. Ona zadade još jedan udarac, pa se odrubljena glava zakotrlja po zemlji pored ruke. Stvor se zateura, nekako načinivši još tri koraka, pa se skljoka.

Među drvećem se začu šuštanje i novo kršenje granja. Odmah ispod padine na kojoj je sama stajala, Tajli ugleda na stotine tih stvorova kako izleću iz žbunja i napadaju sredinu bojnog reda njenih ljudi, izazivajući pometnju. Sve više i više čudovišta naviralo je kroz drveće.

Kako se ovo dogodilo? Kako su se ti stvorovi primakli tako blizu Ebou Daru! Zašli su dobro na među seanšanske odbrane i dospeli na svega dan marša do prestonice.

Tajli jurnu nizbrdo, urlajući na sav glas i dozivajući svoju počasnu stražu, a iza nje još tih zveri ričući izlete iz šume.

Grendal se nalazila u prostoriji od kamena, prepunoj muškaraca i žena, a svako od njih je bio savršeni primerak svog pola, odeven u prozirne bele odore. U ognjištu je razigrano palacala vatra, obasjavajući lepi krvavocrveni ćilim, izatkan tako da prikazuje devojke i muškarce isprepletene tako da bi od tih prizora i iskusna kurtizana pocrvenela. Kroz otvorene prozore dopirala je popodnevna svetlost, a visina njene palate omogućavala je da kroz njih puca pogled na borove i jezero čija se površina mreškala i belasala.

Ona srknu sok od slatke koprive. Bila je u bledoplavoj haljini domanskog kroja – sve joj se više dopada kako se Domanke oblače, mada je njena haljina daleko oskudnija od onih koje one nose. Te Domanke previše vole da šapuću, dok Grendal više voli lep oštar vrisak. Opet srknu sok. Baš je zanimljivog, kiselog ukusa. U ovom dobu taj sok je prava retkost, budući da to drveće raste sada na dalekim ostrvima.

Bez ikakvog upozorenja, u središtu prostorije se zavrte kapija. Ona opsova sebi u bradu kada jedna od njenih najlepših dragocenosti – jedra mlada žena po imenu Turasa, članica domanskog Saveta trgovaca – skoro ostade bez ruke zbog toga. Kapija propusti strašnu vrelinu koja naruši savršenstvo mešavine hladnog planinskog vazduha i toplote iz ognjišta koju je ona postigla.

Grendal zadrža staloženost, nateravši sebe da se opet zavali u somotom postavljenu naslonjaču. Jedan glasnik u crnom prođe kroz kapiju, a ona je znala šta hoće i pre nego što je progovorio. Sada je Samael mrtav, i samo Moridin zna kako da je nađe.

„Moja gospo, vaše prisustvo se traži...“

„Da, da“, prekide ga ona. „Ispravi se da te lepo vidim“

Mladić se ispravi, nakon što je načinio svega dva koraka. Baš je privlačan! Bledozlatna kosa prava je retkost u mnogim delovima sveta, zelene oči koje blistaju kao jezercica obrasla mahovinom, vitak stas s mišićima zategnutim taman koliko treba. Grendal coknu. Da li to Moridin pokušava da je navede u iskušenje tako što će joj poslati najlepšeg glasnika kojeg ima, ili je to bio slučajan izbor?

Ne. Među Izabranima nema slučajnosti. Grendal skoro posegnu za tkanjem Prinude da ugrabi mladića za sebe. Ali – suzdrža se. Kada neko spozna takvu Prinudu, nema nikakvog načina da se od toga oporavi, a postoji mogućnost da se Moridin razbesni. Ona zaista mora da brine zbog njegovih hirova. Taj čovek nikada nije bio postojan, čak ni na početku. Ako ona namerava da

jednoga dana postane Nae'blis, veoma je bitno da ga ne podstiče na bes sve dok ne kućne čas da ga napadne.

Prestala je da obraća pažnju na glasnika – ako ne može da ga ima, onda je on ne zanima – pa je pogledala kroz otvorenu kapiju. Mrzi kada je primorana da se s nekim drugim Izabranim sastaje pod njegovim uslovima. Mrzi kada mora da napušta svoje uporište i svoje mezimce. A najviše mrzi što je prisiljena da se ponižava pred nekim ko bi trebalo da je njen potčinjeni.

Tu se sada ništa ne može. Moridin Nae'blis. Za sada. A to znači da, mrzela ona to ili ne, Grendal nema drugog izbora no da se odazove na njegov poziv. Stoga je odložila piće, pa ustala i prošla kroz kapiju dok se njena prozirna bledoplava haljina presijavala od zlatoveza.

S druge strane kapije bilo je toliko vrelo da joj je to odvrćalo pažnju, pa je smesta izatkala Vazduh i Vodu kako bi rashladila vazduh oko sebe. Nalazila se u nekoj zgradi od crvenog kamena, a kroz prozore je dopirala rumena svetlost. U prozorima nije bilo stakla. Ta crvenkasta primesa nagovešavala je da je suton, ali u Arad Domanu tek je sredina popodneva. Nije valjda *toliki* put prevalila, zar ne?

Jedini nameštaj u sobi bile su tvrde stolice od najcrnjeg mogućeg drveta. Moridin u poslednje vreme uopšte nema mašte. Sve je crno i crveno i sve je usresređeno na ubijanje onih glupih mladića iz sela Randa al'Tora. Zar je ona jedina koja uviđa da je Al'Tor prava pretnja? Zašto ga jednostavno ne ubiju i ne završe sa svim tim?

Najočigledniji odgovor na to pitanje – da se niko od njih još nije pokazao dovoljno snažnim da ga porazi – nije odgovor o kom voli da razmišlja.

Ona priđe prozoru i ugleda razlog što je svetlo boje rđe. Napolju se tle nalik na glinu crvenelo od visokog sadržaja gvožđa. Nalazila se na drugom spratu crne kule, a kamenje je upijalo vrelinu koja je dopirala s neba. Videlo se veoma malo rastinja, a i to malo beše pokriveno crnim tačkama. Dakle, to se mesto nalazi duboko u severoistočnom delu Pustoši. Prošlo je dosta otkad je poslednji put bila tu. Moridin je, izgleda, našao tvrđavu, ni manje ni više.

U senci tvrđave bilo je nekoliko stračara, a u daljini su se videla polja s nešto malo useva koji uspevaju u Pustoši. Verovatno isprobavaju neki novi soj i teraju ga da raste u tom kraju. Možda čak nekoliko različitih sojeva; to bi objasnilo zašto su tako raštrkani po poljima. Stražari obilaze okolinu, odeveni u crne uniforme, uprkos vrelini. Vojnici su neophodni kako bi suzbijali napade raznog Nakota Senke koji živi tako duboko u Pustoši. Ta stvorenja ne slušaju nikoga do Velikog gospodara glavom. Šta to Moridin radi čak tu?

Prestade da nagađa kada bat koraka najavi druge pridošlice. Demandred uđe kroz južni dovrat, a s njim Mesana. Znači li to da su njih dvoje zajedno